

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ของการค้าเด็กกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย : มาตรการในการป้องกันและแก้ไข” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงลักษณะความสัมพันธ์ของกระบวนการค้าเด็กหรือการค้ามนุษย์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิ สวัสดิภาพและประโยชน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้เด็กและเยาวชนถูกนำมาค้าและปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำผิด และเพื่อศึกษาถึงมาตรการต่าง ๆ ที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะได้นำมาใช้ในการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่เป็นเหยื่อของกระบวนการค้าเด็ก การป้องกัน และแก้ไขเกี่ยวกับกระบวนการค้าเด็กกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยการศึกษาจากข้อมูล เอกสารของทางราชการ เอกสารทางวิชาการ ตำรา หนังสือ วารสาร รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนต่างชาติหรือไม่สามารถระบุสัญชาติที่หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย หรือการกระทำผิดในคดีอื่น และเด็กและเยาวชนไทยที่กระทำผิดในคดีต่าง ๆ ที่เป็นเหยื่อของการค้าเด็กหรือมนุษย์ ซึ่งอยู่ในความควบคุมดูแลรับผิดชอบของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด 52 จังหวัด ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษารายงานทั้งสิ้น 336 รายและการสัมภาษณ์เชิงลึก กรณีศึกษา (Case Study) จำนวน 5 ราย นอกจากนี้ ยังได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าเด็กและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนสำหรับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่จะได้นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของกรมต่อไปในอนาคต จำนวน 25 คน โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 77.0 มีเชื้อชาติไทยร้อยละ 84.8 มีสัญชาติไทยร้อยละ 84.8 นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 89.5 ส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนมีอายุระหว่าง 15 – 18 ปี ร้อยละ 84.8 มีจำนวนพี่น้อง 1 – 2 คน ร้อยละ 36.6 เป็นบุตรคนโตของครอบครัว ร้อยละ 36.0 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 90.2 ส่วนใหญ่เรียนจบชั้นประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 29.2 สภาพการดำเนินชีวิตก่อนตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็กหรือก่อนถูกจับกุมส่วนใหญ่ว่างงาน ร้อยละ 42.9 สัมพันธภาพของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกับสมาชิกในครอบครัว ส่วนใหญ่ ไม่มีปัญหาใด ๆ กับครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีมีความผูกพันรักใคร่กลมเกลียวกัน ร้อยละ 62.8 สถานภาพการสมรสของบิดามารดา ส่วนใหญ่แยกกันอยู่ ร้อยละ 18.5 เด็กและเยาวชนอยู่ในความปกครองของบิดามารดา ร้อยละ 62.8 ระดับการศึกษาของบิดา ส่วนใหญ่ เด็กและเยาวชนจะไม่ทราบเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบิดา ร้อยละ 44.6 ระดับการศึกษาของมารดา ส่วนใหญ่ เด็กและเยาวชนจะไม่ทราบเกี่ยวกับระดับการศึกษาของมารดา ร้อยละ 34.2 อาชีพของบิดามารดา ส่วนใหญ่ มีอาชีพทำไร่ ร้อยละ 22.6 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ส่วนใหญ่ มีฐานะยากจน ร้อยละ 74.4 สภาพแวดล้อมของ

ครอบครัว ส่วนใหญ่ เด็กและเยาวชนจะอยู่ในสภาพแวดล้อมของชุมชนชนบทห่างไกลความเจริญ ร้อยละ 31.5 ภูมิฐานะของเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่ อยู่ในชนบท ร้อยละ 51.8 สภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดก่อนตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็กหรือก่อนที่จะถูกจับกุม ส่วนใหญ่ เด็กและเยาวชนมีปัญหาค่าตัวของตัวเองของเด็กและเยาวชนเอง ร้อยละ 27.6 ประเภทคดีที่เด็กและเยาวชนถูกกล่าวหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด หรือกระทำความผิดส่วนใหญ่ เป็นความผิดในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน ร้อยละ 40.5 สถานที่ควบคุมตัวเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และสถานที่ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ส่วนใหญ่ เด็กและเยาวชนจะถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานควบคุมตัวหรือสถานแรกรับเด็กและเยาวชน ร้อยละ 67.8 ระยะเวลาที่ศาลพิพากษาให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดรับการฝึกและอบรมอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่ มีระยะเวลา 1 ปี – 1 ปี 6 เดือน ร้อยละ 22.2 บุคคลที่มีส่วนในการนำเด็กและเยาวชนเข้ามาในประเทศ หรือนำมาทำงาน หรือทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็ก ส่วนใหญ่ เป็นเพื่อนบ้าน หรือเพื่อนในชุมชน หรือในหมู่บ้าน ร้อยละ 13.3

2. ลักษณะความสัมพันธ์ของกระบวนการค้าเด็กหรือการค้ามนุษย์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่ เป็นเด็กและเยาวชนสัญชาติไทยชาย/หญิง ร้อยละ 74.7 ส่วนใหญ่เป็นการกระทำผิดในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ร้อยละ 40.5 มีภูมิฐานะอยู่ในชนบท ร้อยละ 51.8 ความสัมพันธ์ของประเภทกลุ่มเด็กและเยาวชนกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนก่อนที่จะตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็กและก่อนที่จะกระทำความผิด ส่วนใหญ่ จะมีปัญหาส่วนตัวของเด็กและเยาวชนเอง ร้อยละ 27.6 ขอบเขตลักษณะของพฤติกรรม หรือการกระทำ หรือวิธีการของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล หรือองค์กรที่ปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนก่อนต้องคดีที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะของกระบวนการค้าเด็กหรือการค้ามนุษย์ โดยเด็กและเยาวชนถูกบุคคล กลุ่มคน หรือองค์กรเป็นธุระจัดหา ซึ่งชาย จำหน่ายพามาจาก หรือส่งไปยังที่ใด รับตัวไว้ ซึ่งเด็กและเยาวชนมีความคิดเห็นว่าใช่ ขอบเขต ลักษณะของพฤติกรรม หรือการกระทำหรือวิธีการที่มีความสัมพันธ์กับการค้าเด็กหรือการค้ามนุษย์ ร้อยละ 70.8 ลักษณะวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่มีความสัมพันธ์กับการค้าเด็กหรือการค้ามนุษย์ โดยบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรค้าเด็ก ส่วนใหญ่ จะหลอกลวงโดยทำให้เกิดความเชื่อใจไว้วางใจ ร้อยละ 40.5 ความสัมพันธ์ของการกระทำที่เป็นการค้าเด็กหรือการค้ามนุษย์กับประเภทของกลุ่มเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่ เป็นการให้ทำงานที่ผิดกฎหมาย ร้อยละ 42.9 แนวทางหรือวิธีการแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชนภายหลังทราบว่าคุณตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็ก ค้ามนุษย์ ส่วนใหญ่ ได้ขอร้องให้พาส่งตัวกลับภูมิฐานะ ร้อยละ 35.7 สภาพและการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนภายหลังที่ตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็ก ค้ามนุษย์ ส่วนใหญ่ เด็กและเยาวชนถูกบังคับให้ค้ายาเสพติดและให้เสพยาเสพติด ร้อยละ 20.0 ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเป็นผลมาจากการตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็ก ค้ามนุษย์ ส่วนใหญ่ เด็กและเยาวชนคิดว่าใช่ ร้อยละ 68.2

3. ปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็ก และปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำผิด ส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนเห็นว่าปัจจัยเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนเอง เช่น มีปัญหาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ร้อยละ 34.3 ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้เด็กและเยาวชนกระทำผิด ส่วนใหญ่ เด็กและเยาวชนคิดว่าปัจจัยที่เด็กและเยาวชนอยู่ในภาวะที่ควบคุมตนเองหรือช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ เพราะสภาพการณ์บังคับให้ต้องกระทำผิดตามคำสั่งของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรที่มีอำนาจเหนือกว่าบังคับให้กระทำ ร้อยละ 83.6 ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับแผนการดำเนินชีวิตในอนาคตภายหลังปล่อย ส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนจะศึกษาเล่าเรียนต่อ ร้อยละ 39.0 ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับประเภทของความต้อการที่จะได้รับความช่วยเหลือ ส่วนใหญ่ต้องการให้ช่วยติดต่อบิดามารดา หรือญาติในระดับมากที่สุด

4. การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐานต่าง ๆ ที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ควรนำมาใช้ในการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่ตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้าเด็ก การป้องกัน และแก้ไขเกี่ยวกับกระบวนการค้าเด็กกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันสูงในเรื่องดังกล่าว โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่ตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้าเด็กของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่ เห็นว่าควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานของตำรวจ อัยการ และศาลเยาวชนและครอบครัวกับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ให้แตกต่างไปจากคดีเด็กและเยาวชน โดยทั่วไป ร้อยละ 90.9 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานสังกัดกรมพินิจฯให้แตกต่างไปจากคดีเด็กและเยาวชน โดยทั่วไป ส่วนใหญ่ ร้อยละ 100.0 ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการค้าเด็กกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่ เชื่อว่ามีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในสถานแรกรับเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับการค้าเด็ก ค้ามนุษย์ หรือตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็ก และเชื่อว่าเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานแรกรับ และศาลพิพากษาว่ามีความผิดให้การฝึกและอบรมอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เป็นคดีที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับการค้าเด็ก ค้ามนุษย์ หรือตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็ก ร้อยละ 100.0

ข้อเสนอแนะ

1. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ควรตระหนักและให้ความสำคัญว่าขณะนี้ มีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่มีความสัมพันธ์ หรือเกี่ยวข้องหรือตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็ก ค้ามนุษย์

2. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต้องกำหนดนโยบาย แผน ระบบงาน วิธีการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้อง หรือตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็ก ค้ามนุษย์ ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และมีความแตกต่างไปจากคดีเด็กและเยาวชนโดยทั่วไป

3. ควรกำหนดการให้คำนิยาม “การค้าเด็ก” เด็กและ “เยาวชนที่ตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็ก” ในทางกฎหมายที่ชัดเจน ไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 โดยยึดถือตามคำนิยามข้อ 3 ของพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็กซึ่งได้กำหนดไว้ในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เพื่อใช้เป็นหลักที่ยึดถือกันโดยทั่วไปในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพราะการขาดคำนิยามที่ชัดเจนในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 โดยตรงแล้ว จะทำให้แต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ หรือทำให้แต่ละหน่วยงานให้ความหมายของคำดังกล่าวตามมุมมองจากอำนาจหน้าที่ของตน การบังคับใช้กฎหมาย และการประสานงานไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้การดำเนินงานป้องกัน การบำบัดแก้ไขฟื้นฟูและการปราบปรามการค้าเด็กไม่สัมฤทธิ์ผล ไม่สามารถให้การพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครองสวัสดิภาพ สิทธิและผลประโยชน์ ตลอดจนไม่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและเยาวชนที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ได้อย่างเหมาะสม

4. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรเร่งรัดในการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องหรือตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็ก ค้ามนุษย์ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การคุ้มครองสิทธิ สวัสดิภาพเด็กและเยาวชน การบำบัดแก้ไขฟื้นฟู และการสงเคราะห์ช่วยเหลือ ฯลฯ ตลอดจนเทคนิค ทักษะ วิธีการ การดำเนินงาน เฉพาะด้านกับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้เป็นการเฉพาะ และการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวนี้ได้อย่างเหมาะสม

5. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรเร่งรัดในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ ทักษะ เทคนิคทางด้านวิชาการขั้นสูง และประสบการณ์ ในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น พนักงานคุมประพฤติเจ้าของคดี นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ พยาบาล และบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนเหล่านี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

6. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานด้านคดีอาญา สำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องหรือตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็ก ค้ามนุษย์ เช่น การสอบปากคำ การสืบเสาะหาข้อเท็จจริงการรวบรวมข้อมูล จัดทำรายงานการควบคุมตัว รายงานการจำแนกประเภท การบำบัดแก้ไขฟื้นฟู เบื้องต้น การสงเคราะห์ช่วยเหลือ ฯลฯ เพื่อให้สามารถพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครองสวัสดิภาพ สิทธิและผลประโยชน์ของเด็กและเยาวชนให้มากที่สุด

7. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรประยุกต์ใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ.2542 มาใช้กับคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่มีความสัมพันธ์ หรือเกี่ยวข้องหรือตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็ก ค้ามนุษย์ เพื่อให้มีกระบวนการถามปากคำและสืบพยานสำหรับเด็กและเยาวชนเป็นพิเศษ และปรับปรุงวิธีการสืบพยานไว้ก่อน การฟ้องคดีต่อศาล และการนำวิธีสืบพยานสำหรับเด็กและเยาวชนอายุไม่เกิน 18 ปี ในชั้นศาลไปใช้กับการสืบพยานไว้ก่อนการฟ้องคดีต่อศาล รวมทั้งจัดหาจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นเกี่ยวข้อง ให้เพียงพอและเหมาะสม และสอดคล้องกับการใช้พระราชบัญญัตินี้

8. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรปรับปรุง แก้ไข การดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องหรือตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็ก ค้ามนุษย์ ในสถานแรกรับ และศูนย์ฝึกและอบรมใหม่โดยเฉพาะการบำบัดแก้ไข ฟื้นฟู การป้องกันการสงเคราะห์ช่วยเหลือ การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย การสงเคราะห์ภายหลังปล่อย การติดตามและประเมินผลภายหลังปล่อยให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

9. ควรเร่งรัดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.2540 และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 เพื่อให้เป็นกฎหมายหลักในการดำเนินงานกับคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ที่มีความสัมพันธ์ หรือเกี่ยวข้องหรือตกเป็นเหยื่อของการค้าเด็ก ค้ามนุษย์ รวมทั้ง กำหนดแนวทางที่ชัดเจนสำหรับการบำบัดแก้ไข ฟื้นฟู การให้ความช่วยเหลือ และกำหนดสิทธิต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชน (หรือผู้เสียหาย) ซึ่งอย่างน้อยจะต้องรับรองสิทธิต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 9.1 สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัย
- 9.2 สิทธิที่จะได้รับการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู และได้รับการจัดหาที่พักที่เหมาะสม
- 9.3 สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองความเป็นส่วนตัว
- 9.4 สิทธิที่จะได้รับการรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพจิตใจ
- 9.5 สิทธิที่จะได้รับคำปรึกษา
- 9.6 สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือทางกฎหมาย
- 9.7 สิทธิที่จะได้รับโอกาสในการทำงาน การศึกษา การฝึกอบรม และการสงเคราะห์ช่วยเหลือตามสภาพปัญหา และความต้องการของเด็กและเยาวชน
- 9.8 สิทธิที่พำนักในประเทศไทย เป็นการชั่วคราว และสิทธิที่จะกลับประเทศบ้านเกิด (เด็กและเยาวชนต่างด้าว)

10. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรจัดเตรียม จัดหา และให้บริการสังคมในด้านต่าง ๆ แก่เด็กและเยาวชนให้เหมาะสมและเพียงพอ ต่อการตอบสนอง ต่อความต้องการ และการแก้ไขปัญหของเด็กและเยาวชน โดยใช้ข้อมูลจากผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นฐาน

11. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ควรมีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการค้าเด็ก ค้ามนุษย์ ให้กับเด็กและเยาวชนในทุกพื้นที่ ทุกกลุ่มทั่วประเทศ โดยผ่านสื่อต่างๆ ทุกรูปแบบ เนื่องจากปัญหาการค้าเด็ก ค้ามนุษย์ มีสาเหตุเปลี่ยนไปโดยมีปัญหามาจากตัวเด็ก และเยาวชน วัฒนธรรม และค่านิยม